

Spoštovani, - glede zvonjenja

1. S sprejetjem Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, ki je bila izdana v letu 2005 je Vlada RS skupaj z Uredbo o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (izdana v letu 2004) prenesla v slovenski pravni red zakonodajo EU na področju varstva okolja pred hrupom v skladu z Direktivo Evropskega Parlamenta in Sveta 2002/49/ES o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju. V skladu z Direktivo 2002/49/ES je hrup opredeljen kot "hrup v okolju, ki je nezaželen ali škodljiv zunanji zvok, ki ga povzročajo človekove aktivnosti, vključno s hrupom, ki ga oddajajo prevozna sredstva v cestnem, železniškem in zračnem prometu ter naprave na območjih z industrijsko dejavnostjo, kot so na primer naprave, za katere je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo emisije naprav, in ki lahko povzročajo onesnaženje večjega obsega". Torej v skladu z EU zakonodajo cerkveni zvonovi ne povzročajo hrupa v okolju. Zvok, ki nastaja zaradi zvonjenja cerkvenih zvonov je torej tak zvok, kot nastaja pri uporabi drugih glasbil, po frekvenčni sestavi pa je skladen s toni glasbene lestvice, kar pa za ljudi ni nezaželeno ali moteče, tako kot tudi zvoki glasbil običajno niso za ljudi nezaželeni ali moteči.

Res pa je, da je lahko tudi zaželen in nemoteč zvok cerkvenih zvonov, tako kot to velja za zvok drugih glasbil, škodljiv za zdravje ljudi, če njegova zvočna moč (glasnost) presega kritične vrednosti kratkotrajne obremenitve z emisijo zvoka.

Za kritično vrednost kratkotrajne obremenitve, to je obremenitve, ki traja neprekinjeno manj kot tri ure, se šteje obremenitev z zvočno močjo 80 dB. Tako visoka obremenitev zvoka glasbil se običajno dosega ob prireditvah v zaprtih prostorih, če je zvok glasbil ojačen z zvočnimi napravami. Zvok cerkvenih zvonov praviloma obremenjuje okolje kratkotrajno, ker običajno zvonjenje traja nekaj minut, kritična obremenitev pa je presežena v bližini cerkva le izjemoma, pa še takrat gre to preseganje predvsem na račun slabega prostorskega planiranja, na podlagi katerega se je izvedla neprimerna umestitev stanovanjskih stavb ali drugih stavb z varovanimi prostori v bližino cerkvenega zvonika.

Tudi na podlagi meritev se je izkazalo, da zvok cerkvenih zvonov običajno ne presega kritične vrednosti, določene za kratkotrajno obremenitev okolja s hrupom, in zato mu ne moremo pripisati škodljivih učinkov na zdravje ljudi.

2. Glede obrazložitve ZAKAJ zvonimo ...

2.1 Jutranje zvonjenje

2.1.1 Jutranjica ali dan zvoni

Skoraj istočasno z večernim zvonjenjem zasledimo običaj, da se je ob zori zvonilo Mariji v pozdrav in počeščenje. V civilnem življenju je bilo že zdavnaj poprej v navadi jutranje zvonjenje, ki je naznanjalo, da se mestna vrata odpro in da se zopet začne življenje na ulici in trgu. Pri nas so nekoč zvonili dan ob 4.00 zjutraj. Tedaj je bilo to zvonjenje znamenje za uro, ker druge niso imeli. Najprej so zvonili brez presledka s srednjim zvonom, nato pa še z malim, ob nedeljah pa z velikim in srednje malim. To zvonjenje je bilo podobno večernemu.

2.1.2 Zvonjenje ob sedmih zjutraj

V času, ko je 1. 1713 razsajala kuga, je ljubljanska škofija ukazala, naj se vsak dan zvoni četrte ure z vsemi zvonovi zjutraj ob devetih in zvečer ob osmih. Verniki naj ta čas molijo 5 očenašev in zdravih Marij za odvrnitev te grozne šibe. Leto kasneje je bilo ukazano, naj se zvonjenje ob devetih prestavi na sedmo uro. Tako je ostalo vse do danes. Zvonjenje ob sedmih zjutraj je bilo torej uvedeno zaradi kuge. Danes bi temu zvonjenju lahko dodali nov pomen, saj nas uničujejo različne sodobne kuge, ki razkrajajo ne samo naše telo ampak tudi dušo!

2.2. Opoldansko zvonjenje

Veliko pozneje kot večerno in jutranje zvonjenje je prišlo v navado opoldansko zvonjenje. Francozi si lastijo, da ima opoldansko zvonjenje začetek pri njih. Kralj Ludvik XI. (1461-1483) je vpeljal navado, da se opoldne zvoni kakor zvečer. Ni točno, da je prvi splošni ukaz za opoldansko zvonjenje po vsem svetu izdal papež Kalist III. (1455-1458) v zahvalo za sijajno zmago nad Turki pri Beogradu. Kalist III. tega zvonjenja ni ukazal kot zahvalo za zmago, ampak da se z molitvijo izprosi zmaga krščanstva. Tedaj naj se moli očenaš in trikrat zdrava Marija. Zaradi tega je opoldanski zvon dobil naziv 'turški zvon'.

2.3. Večerno zvonjenje

Večerni zvon ima veliko moč za človeško dušo. Že pesnik Dante (+1321) opeva, kako se popotnika poloti domotožje, ko zasliši iz daljave večerni zvon, ki žaluje za umirajočim dnevom. Pravi začetnik večernega zvonjenja na čast Gospodovega oznanjenja je papež Gregor IX. (1227-1241). Ko so Turki spet osvojili svete kraje, je križarska vnema pojenjala. Zato so tudi ljudje začeli opuščati to pobožnost. Naročilo sv. Bonaventure iz 13. stoletja je lahko vsaj daljni povod in priprava k današnjemu večernemu angelskemu pozdravu, ki ima zelo verjetno svoj začetek v frančiškanskem redu in se je po njih prenesel tudi v vsakdanje življenje. Razen angelskega pozdrava se zvečer zvoni še z manjšim zvonom za verne duše. Ponekod zvoni zvečer tudi na čast sv. Florijanu, zavetniku proti požarom.

2.4. Zvonjenje ob petkih

Praška sinoda (škofijski cerkveni zbor) 1. 1386 naroča, naj vsak petek zvoni v počastitev trpljenja Jezusovega. Ko se oglasi zvon, naj vsi prekinejo delo, tudi obed in naj kleče zmolijo pet očenašev v spomin na Jezusovo trpljenje. Papež Benedikt XIV je leta 1740 predpisal, da se v vseh stolnih in župnijskih cerkvah zvoni ob tretji uri popoldne v spomin Jezusovega trpljenja in smrti. V naše kraje je to zvonjenje vpeljala salzburška sinoda (1418).

3. Glede DOVOLJENJA s strani države

Iz zgornjega besedila je že razvidno, da država v cerkvenem zvonjenju ne vidi protidržavnega delovanja. Pri nas pa se držimo tudi zakonsko določene tišine v času od 22. do 6. ure. Sicer pa je naša župnija registrirana pravna oseba za opravljanje verske dejavnosti.

Kot upravitelji kulturne dediščine državnega in lokalnega pomena pa moramo skrbeti tudi za ohranitev namena. Ohranjanje kulturne dediščine pa pomeni tudi skrb za ureditev zvonjenja.